

**Homo
Digitalis**

Παράλου 12, 118 54 Αθήνα
info@homodigitalis.gr

Αθήνα, 5.11.2018
Αρ.Πρωτ 9/2018

ΑΝΑΦΟΡΑ

Των:

Ελπίδα Βαμβακά, Δικηγόρος, Πρόεδρος της Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Παράλου 12, 11854 Αθήνα,
Κωνσταντίνος Πρατικάκης, Δικηγόρος, Αντιπρόεδρος της Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Παράλου 12, 11854 Αθήνα,
Κωνσταντίνος Κακαβούλης, Δικηγόρος, Ταμίας της Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Παράλου 12, 11854 Αθήνα,
Ελευθέριος Χελιουδάκης, Νομικός Ερευνητής, Γραμματέας της Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Παράλου 12, 11854 Αθήνα,
Εμμανουήλ Παπαδάκης, Δικηγόρος, Μέλος Δ.Σ. της Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Παράλου 12, 11854 Αθήνα,
Στέφανος Βιτωράτος, Νομικός Ερευνητής, Αναπληρωματικό Μέλος Δ.Σ. της Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, Παράλου 12, 11854 Αθήνα

Προς:

1. τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Νικόλαο Βούτση,
2. τον Α΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Αναστάσιο Κουράκη,
3. τον Β΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Γεώργιο Βαρεμένο,
4. την Γ΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^α Αναστασία Χριστοδουλοπούλου,
5. τον Δ΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Νικήτα Κακλαμάνη,
6. τον Ε΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Δημήτριο Κρεμαστινό,
7. τον ΣΤ΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Γεώργιο Λαμπρούλη,
8. τον Ζ΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Σπυρίδωνα Λυκούδη,
9. τον Η΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Δημήτριο Καμμένο,
10. τον Θ΄ Αντιπρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, κ^ο Μάριο Γεωργιάδη,

Κοινοποιούμενο προς:

Τον Πρόεδρο της «*ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ (ΑΠΔΠΧ)*», κ^ο Κωνσταντίνο Μενουδάκο

ΘΕΜΑ: Αναφορά στην Βουλή των Ελλήνων σχετικά με τη χρήση του συστήματος «IBORDERCTRL» στα ελληνικά σύνορα.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Ελλήνων,
Αξιότιμες κυρίες και αξιότιμοι κύριοι Αντιπρόεδροι της Βουλής των Ελλήνων,

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 125 (Κεφάλαιο Β. Αναφορές) του Κανονισμού της Βουλής οι πολίτες, μεμονωμένα ή συλλογικά, μπορούν να απευθύνουν εγγράφως και επωνύμως παράπονα ή αιτήματα στη Βουλή (αναφορά), τα οποία συντάσσουν οι ίδιοι και παραδίδονται στο Πρόεδρο της Βουλής. Οι Βουλευτές που επιθυμούν να υιοθετήσουν αναφορά την προσυπογράφουν κατά την κατάθεσή της ή το δηλώνουν κατά την ανακοίνωση της στη Βουλή. Ο Υπουργός στον οποίο θα διαβιβαστεί η αναφορά οφείλει μέσα σε είκοσι πέντε ημέρες (25) από την κατάθεσή της να απαντήσει στη Βουλή με ταυτόχρονη κοινοποίηση στους Βουλευτές που την είχαν υιοθετήσει και σ' αυτόν που την υπέβαλε. Εάν ο Υπουργός δεν απαντήσει ή απαντήσει εκπροθέσμως, η αναφορά μπορεί να συζητηθεί κατά τη διαδικασία των Επίκαιρων Ερωτήσεων.

Συγκεκριμένα, οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου ορίζουν ότι «1. Καθένας ή πολλοί μαζί έχουν το δικαίωμα να απευθύνουν στη Βουλή γραπτές αναφορές, που περιέχουν αιτήματα ή παράπονα. Οι αναφορές παρουσιάζονται από Βουλευτή ή παραδίδονται στον Πρόεδρο. 2. Οι αναφορές πρέπει να περιέχουν το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητα και την διεύθυνση εκείνων που τις υπογράφουν. 3. Οι Βουλευτές που επιθυμούν να υιοθετήσουν αναφορά την προσυπογράφουν κατά την κατάθεσή της ή το δηλώνουν κατά την ανακοίνωσή της στη Βουλή... 5. Ο Υπουργός στον οποίο διαβιβάζεται η αναφορά οφείλει μέσα σε είκοσι πέντε ημέρες από την κατάθεσή της να απαντήσει στη Βουλή με ταυτόχρονη κοινοποίηση στους Βουλευτές που την είχαν υιοθετήσει και σ' αυτόν που την υπέβαλε. Στις περιπτώσεις της παρ. 3, αν ο Υπουργός δεν απαντήσει ή απαντήσει εκπροθέσμως, η αναφορά μπορεί να συζητηθεί κατά τη διαδικασία των άρθρων 129 και επόμενα του Κανονισμού.»

Ως πολίτες της Ελλάδας, και ως μέλη της «Homo Digitalis», η οποία αποτελεί τη μόνη ελληνική Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, η οποία έχει ως σκοπό την προαγωγή και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών στον τομέα της τεχνολογίας και της κοινωνίας της πληροφορίας στην Ελλάδα, καταθέτουμε την παρούσα αναφορά στον Πρόεδρο της Βουλής και στις κυρίες και κυρίους Αντιπροέδρους της Βουλής, και τους καλούμε να τη διαβιβάσουν σε όποιον Υπουργό κρίνουν αρμόδιο να απαντήσει στα αιτήματά μας.

Με μεγάλη μας θλίψη βλέπουμε τη χώρα μας να βρίσκεται στο επίκεντρο αρνητικής προσοχής και να είναι δέκτης ιδιαίτερα δυσμενών σχολίων από τη διεθνή δημοσιογραφική και ακαδημαϊκή κοινότητα εξαιτίας της πιλοτικής εγκατάστασης του συστήματος «IBORDERCTRL» στα ελληνικά σύνορα.

Σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹ και την επίσημη ιστοσελίδα του IBORDERCTRL για την πιλοτική εφαρμογή του στην Ελλάδα² το εν λόγω σύστημα έχει χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα Η2020 με το ποσό των 4 εκατομμυρίων 501 χιλιάδων 877 ευρώ και θα χρησιμοποιηθεί κατά μήκος

¹ https://ec.europa.eu/research/infocentre/article_en.cfm?artid=49726

² <https://www.iborderctrl.eu/Greek-Pilot>

των ελληνικών συνόρων με την Αλβανία, την Βουλγαρία, το FYROM, και την Τουρκία σε πεζούς, σε λεωφορεία, σε αυτοκίνητα, σε επιβάτες τρενών, και σε εμπορευματικούς συρμούς που διασχίζουν τα σύνορα αυτά. Για τις πρώτες τρεις κατηγορίες υπεύθυνος για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος θα είναι το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ΚΕ.ΜΕ.Α το οποίο εποπτεύεται από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ενώ για τις υπόλοιπες δύο κατηγορίες υπεύθυνος για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος θα είναι το ΚΕ.ΜΕ.Α σε συνεργασία με τη ΤΡΑΙΝΟΣΕ Α.Ε, πλέον ανώνυμη εταιρεία η οποία ανήκει 100% στον ιταλικό όμιλο Ferrovie dello Stato Italiane Group (FSI).³

Το σύστημα IBORDERCTR παρουσιάζεται ως ένα σύστημα που έχει τη δυνατότητα να ανιχνεύει ψευδείς δηλώσεις των ταξιδιωτών βασιζόμενο σε εκφράσεις των προσώπων τους (!). Ωστόσο τα δέκα έγγραφα που αποτελούν αξιολογήσεις των τεχνικών προδιαγραφών του εν λόγω συστήματος (ήτοι, *Requirement Analysis Report, Reference Architecture and components specifications, Data Collection Devices – specification, First version of all technological tools and subsystems, Second version of all technological tools and subsystems for integration, First version of the iBorderCtrl software platform, Second version of the iBorderCtrl software platform, Integration Plan, Early version of the integrated prototype και Experimental Design for Pilot Deployment and Evaluation*) παραμένουν εμπιστευτικά και επομένως δεν υπάρχει καμία δυνατότητα να ελεγχθεί από επιστημονικούς φορείς η ορθότητα των ισχυρισμών των φορέων που ανέπτυξαν το σύστημα IBORDERCTR. Επομένως, η αξιοπιστία του και η εγκυρότητά του δεν μπορεί να αποδειχθεί. Επιπλέον, εμπιστευτικές παραμένουν και όλες οι μελέτες σχετικά με την πρόοδο και την έρευνα που έλαβε χώρα κατά την ανάπτυξη του συστήματος (ήτοι, *Periodic Progress Report, Annual Report, Periodic Progress Report 2, Annual Report 2*), καθιστώντας αδύνατο και πάλι τον έλεγχο των τεχνικών προδιαγραφών του συστήματος αυτού.

Τέλος, εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι όλες οι μελέτες και τα σχετικά έγγραφα της νομικής και ηθικής αξιολόγησης του εν λόγω συστήματος (ήτοι, *Ethics advisor's first report, Ethics of profiling, the risk of stigmatization of individuals and mitigation plan, Ethics Advisor, EU wide legal and ethical review report*) παραμένουν επίσης εμπιστευτικά (!). Επομένως και πάλι είναι αδύνατο να ελεγχθεί εάν το συγκεκριμένο σύστημα είναι συμβατό με την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εάν βρίσκεται σε συμφωνία με τις νομοθετικές προβλέψεις της Οδηγίας 2016/680.

Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να ελεγχθεί εάν υπάρχει ειδική ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με το δικαίωμα εξασφάλισης ανθρώπινης παρέμβασης, το δικαίωμα διατύπωσης της άποψής του, το δικαίωμα να απαιτήσει αιτιολόγηση της απόφασης που ελήφθη κατόπιν της εν λόγω αξιολόγησης από το σύστημα IBORDERCTR και το δικαίωμα αμφισβήτησης της απόφασης αυτής.

³ <http://www.trainose.gr/%CE%B7-%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%B5%CE%AF%CE%B1/%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%BB/>

Επίσης, εξαιτίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των νομικών και ηθικών μελετών αξιολόγησης, δεν υπάρχουν εγγυήσεις ότι το σύστημα IBORDERCTR δεν καταλήγει στις αποφάσεις του με βάση δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι εκ φύσεως ιδιαίτερα ευαίσθητα σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες σύμφωνα με τα Άρθρα 10 και 11 της Οδηγίας 2016/680 και τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 21 και 52 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οπότε ο Ευρωπαίος πολίτης χρηματοδότησε με €4.501.877, μέσω του προγράμματος Η2020, το εν λόγω σύστημα, αλλά δεν έχει καμία πρόσβαση ούτε στις τεχνικές προδιαγραφές του για να ελέγξει την εγκυρότητά του συστήματος, αλλά και ούτε στις νομικές μελέτες για να διαπιστώσει τη νομιμότητα της εφαρμογής του (!). Αντιθέτως, σύμφωνα και πάλι με την επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι φορείς που συμμετέχουν ενδέχεται να καρπωθούν στο μέλλον εξαιτίας της «τεχνογνωσίας» που αποκόμισαν και της αναπτυσσόμενης αγοράς στον τομέα της ασφάλειας των συνόρων το ποσό των 118 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Επομένως, με την παρούσα αναφορά θέλουμε να απευθύνουμε τα εξής πέντε (5) ερωτήματα στον Πρόεδρο της Βουλής και στις κυρίες και κυρίους Αντιπροέδρους της Βουλής, και τους καλούμε να τα διαβιβάσουν σε όποιον Υπουργό κρίνουν αρμόδιο να απαντήσει:

1. Για ποιόν λόγο έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα οι αξιολογήσεις των τεχνικών προδιαγραφών του συστήματος IBORDERCTR και οι μελέτες σχετικά με την πρόοδο και την έρευνα που έλαβε χώρα κατά την ανάπτυξη του;

2. Για ποιόν λόγο έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα οι νομικές και ηθικές μελέτες αξιολόγησης του συστήματος IBORDERCTR;

3. Έχει λάβει χώρα από τους συνεργαζόμενους φορείς στο πρόγραμμα IBORDERCTR η εκτίμηση των επιπτώσεων στην προστασία των δεδομένων, η οποία περιέχει τουλάχιστον γενική περιγραφή των προβλεπόμενων πράξεων επεξεργασίας, εκτίμηση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, τα μέτρα που προβλέπονται για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών, εγγυήσεις, μέτρα ασφαλείας και μηχανισμούς, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να αποδεικνύεται η συμμόρφωση προς την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη προστασία των προσωπικών δεδομένων, λαμβανομένων υπόψη των δικαιωμάτων και των έννομων συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων και άλλων ενδιαφερόμενων προσώπων;

4. Έχει λάβει χώρα διαβούλευση των εμπλεκόμενων φορέων με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα;

5. Υπήρξε κάποια περίοδος διαβούλευσης κατά την οποία, ακαδημαϊκοί, επαγγελματίες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και άλλοι ανεξάρτητοι φορείς, έστω υπογράφοντας συμφωνίες εμπιστευτικότητας, θα μπορούσαν να συμμετέχουν στην αξιολόγηση των τεχνικών προδιαγραφών του εν λόγω συστήματος άλλα και των ηθικών και νομικών επιπτώσεων που ανακύπτουν από την ενδεχόμενη πιλοτική εφαρμογή του;

Με εκτίμηση,

Ελπίδα Βαμβακά

Κωνσταντίνος Πρατικάκης

Κωνσταντίνος Κακαβούλης

Ελευθέριος Χελιουδάκης

Στέφανος Βιτωράτος

Εμμανουήλ Παπαδάκης

Homo Digitalis
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
Παράλου 12 Αθήνα τ.κ. 11854
Α.Φ.Μ. 997028505- ΔΟΥ: ΣΤ' Αθηνών
info@homodigitalis.gr